

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Olomouc

Inspekční zpráva

Speciální základní škola při Priessnitzových léčebných lázních a.s., Jeseník

Kalvodova 360, 790 03 Jeseník - lázně

Identifikátor školy: 600 027 252

Zřizovatel: Školský úřad Jeseník, Dukelská 1240, 790 01 Jeseník

Školský úřad Jeseník, Dukelská 1240, 790 01 Jeseník

Termín konání orientační inspekce: 8. - 9. června 2000

Čj.	135 237/00-011092
Signatura	om1zt203

ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ

S účinností od 1. září 1998 sloučil Školský úřad Jeseník Speciální základní školu Jeseník, lázně a Speciální základní školu Jeseník, nemocnice. Dne 1. září 1999 se změnilo i sídlo školy.

Dodatkem č. 2 ke zřizovací listině změnil Školský úřad Jeseník název zálohové organizace na Speciální základní školu při Priessnitzových léčebných lázních a.s., Jeseník, která sdružuje Speciální základní školu při lázních a Speciální mateřskou školu při lázních.

Jedno odloučené pracoviště školy je na ulici Lipovské 294 Jeseník. Rozhodnutí o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení bylo vydáno MŠMT k 1. 3. 2000 pod čj. 16 981/2000-21.

Školu navštěvují žáci s respiračními chorobami a délka jejich pobytu (jednoho turnusu) se pohybuje v rozmezí čtyř až osmi týdnů, průměrný pobyt žáků v nemocnici je pět dnů.

V době konání orientační inspekce bylo zařazeno v osmi třídách 90 žáků, z toho v pěti třídách s odděleními a 1 žákyně na odloučeném pracovišti byla vyučována individuálně u lůžka.

V hodnocení kvality vzdělávání se Česká školní inspekce zaměřila na podmínky a průběh výuky v předmětech český jazyk, německý jazyk a matematika.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Společná zjištění

Výuka probíhá podle tří vzdělávacích programů pro základní školy (Základní škola, Obecná škola, Národní škola) a vzdělávacích programů pro zvláštní školy a pomocné školy.

V dotazníku zasílaném speciální základní školou vymezili třídní učitelé škol (kmenových škol), odkud žáci přijeli, rozsah učiva na celou dobu jejich pobytu v lázních. Současně oznámí vzdělávací program, podle kterého kmenová škola vyučuje.

Učební plán školy byl sestaven s ohledem na léčebný režim žáků a podmínky školy.

Na 1. a 2. stupni jsou žáci vyučováni tři hodiny denně s redukovanou týdenní dotací všech předmětů. Žákům, kteří mají zvláštní klidový režim na lůžku, poskytují učitelky individuální výuku. Zařazení předmětů do rozvrhu hodin v průběhu týdne vychází z režimu lázeňské péče, jejíž rozsah a časové uspořádání neumožňuje zavést výuku nepovinných předmětů.

Z celkového počtu osmi učitelek splňují čtyři z nich podmínky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy, jedna učitelka studuje speciální pedagogiku.

Výuka předmětů český jazyk a matematika probíhala v kmenových učebnách, které jsou vybaveny vyhovujícím variabilním nábytkem. Výuce cizích jazyků slouží jedna odborná učebna, v níž se uskutečnily hospitace v předmětu německý jazyk. Jako výrazný nedostatek z hlediska psychohygieny hodnotí ČŠI vybavení učebny na odloučeném pracovišti nábytkem, který neumožňuje žákům zdravé sezení a nevyhovuje typem ani velikostí jejich vzrůstu. Funkčnost této učebny byla snížena i absencí tabule.

Ve škole je zřízena učitelská a žákovská knihovna s fondem potřebné odborné a metodické literatury pro učitele, encyklopediemi a beletrií pro žáky, pro něž je stanovena půjčovní doba.

Estetická úprava učeben a chodeb, prezentace žákovských prací, vstupní informační nástěnky s regionální tematikou i fotografie z akcí pořádaných školou působí podnětně na žáky i jejich

zákonně zástupce. Prostředí školy tak vytváří příznivé podmínky pro vzdělávání žáků v době jejich pobytu v lázních a v nemocnici.

Český jazyk

Vzdělávací cíle vyučovacích hodin se shodovaly s obsahem učebních osnov jednotlivých ročníků, navazovaly na učivo kmenových škol a současně odpovídaly aktuálnímu složení tříd.

Škola je na obou pracovištích vybavena velmi dobře vhodnými a potřebnými pomůckami pro výuku českého jazyka, zejména různými učebnicemi, podle nichž se žáci učili v kmenových školách, a množstvím publikací s cvičeními a prověřovacími úkoly, které se využívají nejvíce při individuální práci se žáky. Ve sledovaných hodinách byly tyto pomůcky účelně a vhodně využity, doplněny dalšími cvičeními v nakopírovaných textech a jednoduchými pomůckami, které si zhotovili sami žáci, případně učitelky.

Ve všech hodinách dodržovaly učitelky zásady psychohygieny vyučování, jen výjimečně působila negativně nepřiměřená hlasová modulace vyučující.

Účelná a vhodná kombinace frontálně řízené výuky s individuální prací žáků patřila k výrazným pozitivům sledovaných vyučovacích hodin. Vynikající a efektivní z hlediska využití vlastních aktivit žáků a potřebné relaxace bylo uplatnění pohybu, zpěvu, hádanek a soutěže. Na odloučeném pracovišti byla výuka organizována výhradně individuálně. Zvolené formy společné a samostatné práce rozvíjely probírané učivo, podporovaly jeho procvičení a zapamatování. Učitelky reagovaly na rozdílné tempo a schopnosti jednotlivých žáků individuální pomocí a v případě nutnosti redukcí rozsahu zadaného úkolu. Tato skutečnost se příznivě projevila v úspěšnosti většiny žáků.

Zájem žáků o výuku byl nenásilně aktivizován vstupní i průběžnou motivací. Jako výrazný a nejsilnější motivační faktor působila častá pochvala a pozitivní hodnocení výkonů žáků, které zvyšovaly jejich sebevědomí.

Způsoby a varianty uplatňované komunikace učitelek podporovaly výchovně-vzdělávací cíle a plnily potřebné pedagogické funkce k zajištění plynulého průběhu výuky a usměrňování chování žáků.

Výuka českého jazyka měla celkově nadprůměrnou úroveň.

Německý jazyk

Výukové cíle sledovaných vyučovacích hodin stanovily učitelky v souladu s obsahem učebních osnov vzdělávacích programů a s ohledem na jazykovou vyspělost žáků.

Vyučující nemají odbornou způsobilost pro daný předmět. Tato skutečnost se u jedné z nich projevila negativně na kvalitě výuky.

Ve škole je zajištěno základní materiální vybavení pro výuku německého jazyka. Učitelky mají k dispozici různé učebnicové soubory, radiomagnetofon, obrazové karty a drobné pomůcky k vizuální názornosti (pexeso aj.), které jsou využívány zejména k relaxačním hrám s mladšími žáky. Chybí především audiokazeta s nahrávkou k nejpoužívanější učebnici v základních školách (Heute haben wir Deutsch) k nácviku poslechu s porozuměním, k osvojování zvukové podoby jazyka, k upevňování mluvnického učiva aj., dále např. nástěnné mluvnické přehledy, mapa Německa, případně Evropy v němčině, časopisy. Ve vyučování byly pomůcky využity funkčně, ke zvýšení názornosti výuky si učitelky zhotovily další jednoduché pomůcky samy. V odborné jazykové učebně, v níž probíhala výuka jsou žákům prezentovány texty a jazykové

přehledy pouze v anglickém jazyce. Prostor pro pomůcky k výuce německého jazyka není v učebně vymezen. Při hospitaci byla žákům předváděna názorná pomůcka na nevhodném místě (na klávesnici počítače). Učební prostředí jazykové učebny tak nesplňuje pro výuku německého jazyka důležitou motivační a aktivizující funkci.

Organizace výuky a vyučovací formy a metody byly většinou vhodně zvoleny, zařazené učivo svým obsahem a rozsahem bylo probíráno se zřetelem přiměřenosti a návaznosti. Při individuální práci s jednotlivými žáky přihlížely učitelky ke specifické složení tříd, kdy každý žák používal jinou učebnici. Při frontálně vedené výuce bylo procvičováno zejména mluvnické učivo. Různým relaxačním činnostem (písničky, jazykové pexeso, skládání slov) s nejmladšími žáky bylo věnováno příliš mnoho prostoru a naopak ojediněle byly vytvořeny podmínky pro interaktivní výuku zařazením práce ve skupinách a ve dvojicích, která podporuje samostatnost žáků. Vyučovací čas nebyl dostatečně využit k rozvoji jejich komunikativních dovedností.

K průběžné aktivizaci a motivaci žáků využívaly učitelky velmi málo pochvaly a ocenění za snahu, pokrok a úspěšně splněný úkol.

Žáci vyučování nenarušovali, s učitelkami spolupracovali. Pozitivně se projevující vzájemné vztahy příznivě působily na pracovní atmosféru tříd.

Výuka německého jazyka měla průměrnou úroveň.

Matematika

Plánování a příprava výuky matematiky odpovídá učebnímu plánu a ve všech sledovaných hodinách byla zajištěna kontinuita výuky předmětu mezi kmenovými školami a speciální základní školou.

Vybavení školy učebnicemi, pracovními sešity, nástěnnými přehledy učiva a standardními trojrozměrnými pomůckami umožňuje plnit obsah učiva předmětu matematiky všech vzdělávacích programů, podle nichž jsou žáci vyučováni ve speciální základní škole. Použití pomůcek v hodinách bylo účelné, učitelky často žákům kopírovaly úkoly k procvičení a pro žáky, kteří práci úspěšně ukončili, měly dostatek dalších příkladů.

Vlastní organizaci výuky zvládly téměř všechny vyučující. Většina z nich dodržovala psychohygienické podmínky výuky zejména pravidelným střídáním činností (společná a individuální práce žáků) a respektováním individuálního pracovního tempa žáků.

Organizace práce s odděleními byla promyšlená, učitelky vždy našly společnou chvíli pro práci celé třídy (úvod, relaxační cvičení, závěr hodiny), podíl přímé práce s žáky i jejich samostatné práce byl optimální ve všech shlédnutých hodinách kromě jedné. V této třídě byla práce žáků příliš chaotická a jednostranně zatěžující.

Množství informací bylo přiměřené věku žáků.

Vyučování na odloučeném pracovišti bylo svou organizací (žáci nastupovali do vyučování v různých časových intervalech) specificky individuální. Vyučující provedla náročnou přípravu do vyučování, měla dostatek pomůcek i dalších textů. Čas, který věnovala jednotlivým žákům, byl využit efektivně, žáci pracovali se zaujetím a snahou po ocenění.

Průběžná motivace a pozitivní slovní hodnocení bylo všemi učitelkami pravidelně využíváno. Nejlepší výkony byly odměněny známkou. Škola používá k záznamu klasifikace otištěnou dvoustranu žakovské knížky. Kmenové škole i rodičům tak učitelky poskytují potřebné informace o výsledcích vzdělávání žáků po dobu lázeňské léčby.

Ve všech sledovaných hodinách byl vytvořen dostatečný prostor pro komunikaci žáků

a uplatnění jejich aktivit. Žáci projevovali pozitivní vztah k výuce a zejména značnou míru samostatnosti v přístupu k práci.

Kvalitu vzdělávání v předmětu matematika hodnotí ČŠI jako nadprůměrnou.

Hodnocení kvality vzdělávání

Vzdělávání ve sledovaných předmětech mělo celkově velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy písemně zpracovala koncepční záměry pro rozvoj školy na období od roku 1999 až 2003. Základní prioritou je vytvořit jeden typ speciální školy, fungující jako služba zdravotně oslabeným a nemocným dětem a jejich rodičům. Postupné strategické a krátkodobé konkrétní cíle jsou v koncepci stanoveny. Kolektiv pedagogů, vedení lánzí a nemocnice spolupracují na plnění předložené koncepce. Ta je uskutečňována prostřednictvím plánu práce školy na školní rok 1999-2000, v němž je kladen důraz na kontinuitu vzdělávání, na funkci léčebnou i psychologickou. Jednotlivé úkoly jsou rozpracovány na úseku organizace výchovně-vzdělávací práce, stálých úkolů pro vyučující a práce metodického sdružení. Zahrnuje i rámcový plán výchovné činnosti zaměřený na zlepšení podmínek pro adaptaci žáků a poznávání regionu Jesenicko.

K bezprostřednímu plánování jednotlivých akcí slouží měsíční plány. Jsou zpracovány přehledně, obsahují termín, místo i zodpovědnost příslušného pracovníka.

Termíny a úroveň realizace plánovaných úkolů jsou ředitelkou školy sledovány a průběžně hodnoceny a prokazatelně dokladovány v zápisech z jednání pedagogické rady.

Kvalitu, rozsah a účelnost plánování vzhledem k velikosti a podmínkám školy hodnotí ČŠI jako vynikající.

Organizování

Součástí plánu práce je i organizační struktura školy, ve které jsou vymezeny povinnosti a zodpovědnost jednotlivých pracovníků. Vedení školy tvoří pouze ředitelka, která nevyužila možnost jmenování svého zástupce. Dokumentace upravující organizaci výchovně-vzdělávací činnosti školy je zavedena, její namátkovou kontrolou (vnitřní řád školy, rozvrh hodin) nebyly zjištěny nedostatky, doporučení inspekce k sjednocení zápisů do třídních knih bylo ředitelkou akceptováno.

Plánovitá jednání pedagogické rady se konají vždy v posledním týdnu každého turnusu a pomáhají ředitelce školy při zkvalitňování výchovně-vzdělávacího procesu.

Činnost metodického sdružení hodnotí ČŠI jako účelnou a efektivní, vztahující se zejména ke zlepšení výchovně-vzdělávací činnosti školy. Ředitelka školy využívá podnětných návrhů a připomínek pracovníků a dle možností je realizuje.

Funkci poradního orgánu má Sdružení rodičů a přátel dětí školy (SRPDŠ), které se spolupodílí na finančním zabezpečování mimoškolních akcí, např. drobné odměny a dárky žákům při soutěžích, oslavách narozenin a ukončení pobytu v lázních.

Propracovaný informační systém v rámci školy, ve vztahu k rodičům, zdravotnímu personálu, vedení zdravotnických organizací i kmenovým školám je funkční a zpětnovazební. Učitelky se zúčastňují příjmu i odjezdu žáků a tento nezastupitelný kontakt má pozitivní vliv na dlouhodobé vztahy s některými žáky při opakovaných lázeňských pobytech.

Velmi dobrou vypovídací hodnotu má Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999.

Kvalitu a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačního systému hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitelka školy využívá při řízení demokratický způsob vedení pracovníků, který je založen zejména na koncepčnosti, plánovitosti práce a funkčním informačním a kontrolním systému. Každodenním stykem s učitelkami, a osobním nasazením je ředitelka školy příkladem pro celý kolektiv pracovníků. Při zadávání úkolů využívá jejich odbornosti a schopností. Podle písemně stanovených kritérií, která jsou učitelkám známa, odměňuje prioritně vynikající výsledky v práci se žáky i vlastní tvořivost na zadaných tematických úkolech (výzdoba chodeb, práce v redakční radě časopisu aj.). Podporuje týmovou činnost metodického sdružení, přenáší na ně poznatky z akcí celostátního charakteru.

Ve škole nejsou příznivé personální podmínky, pouze 50% učitelů splňuje požadavek odborné a pedagogické způsobilosti. Těmto učitelkám věnuje ředitelka školy pozornost zejména častou hospitační činností.

V oblasti dalšího vzdělávání se učitelky zúčastnily jazykových kurzů a dalších vzdělávacích akcí, např. práce s výpočetní technikou, aby následně mohly při vyučování uplatnit výukové programy. Odborný růst učitelů je podporován i odběrem pedagogických a metodických periodik a nákupem odborné literatury.

Vedení a motivování pracovníků mají velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka školy má vypracovaný kontrolní systém, jehož součástí je plán kontrolní a hospitační činnosti. Ze všech kontrol byly doloženy zápisy.

Záznamy z hospitačí jsou písemně zpracovány, mají dobrou vypovídací hodnotu a byly prokazatelným způsobem projednány. Při zjištěných nedostatcích byla přijata následná opatření a stanoven termín další hospitace. Namátkovou kontrolou pedagogické dokumentace nebyly zjištěny nedostatky.

Písemnou analýzu kontrolní a hospitační činnosti provádí ředitelka vždy v pololetí a na konci školního roku. Předložená analýza této činnosti (ze dne 2. 12. 1999) postrádá v některých bodech závěry a opatření.

Výchovně-vzdělávací činnost školy je hodnocena na pravidelných klasifikačních poradách před koncem každého turnusu. Pro další zkvalitnění řídicí a výchovně-vzdělávací činnosti školy využívá ředitelka ve spolupráci s třídními učiteli vlastní dotazníky s cílem získat zpětnou informaci od kmenových škol o začlenění žáků do výuky po ukončení léčebného pobytu.

Kontrolní systém je vytvořen, kontroly jsou pravidelné, analýza je prováděna a ČŠI jej hodnotí jako velmi dobrý.

Hodnocení kvality řízení

Sledované oblasti řízení hodnotí ČŠI jako velmi dobré.

DALŠÍ VÝZNAMÁ ZJIŠTĚNÍ

Výuka probíhá podle :

- vzdělávacího programu pro pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy čj. 24 035/97-22
- vzdělávacího programu pro zvláštní školy čj. 22 980/97-22
- vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2
- vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12 035/97-20
- vzdělávacího programu Národní škola čj. 15 724/97-20

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí MŠMT čj. 16 981/2000-21, o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Zřizovací listina s dodatky vydaná Školským úřadem Jeseník pod čj. Ja - 172 - 98
- Koncepce rozvoje školy, plán práce školy na školní rok 1999/2000, měsíční plány, zápisy z jednání pedagogické rady, plán a zápisy z jednání metodického sdružení, pracovních porad a SRPDŠ, vnitřní řád školy, rozvrh hodin, třídní knihy kritéria osobního hodnocení pedagogických pracovníků, zápisy a závěry z hospitací, osobní záznamy žáků, přehledy o počtu žáků, dotazníky speciální ZŠ zasílané kmenovým školám.
- Učební plány stanovené kmenovou školou, pedagogické deníky, sešity žáků , záznamy o klasifikaci žáků.
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999.

ZÁVĚR

Učební plán a obsah výuky reaguje na požadavky kmenových škol a rodičů, udržuje kontinuitu ve vzdělávání zdravotně postižených žáků při respektování jejich léčebného režimu.

Polovina učitelů nesplňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti pro daný typ školy.

Prostory a vybavenost školy umožňují vzdělávání žáků podle různých vzdělávacích programů.

Podmínky výuky na odloučeném pracovišti, z hlediska vybavení učebny žákovským nábytkem, hodnotí ČŠI jako nedostatečné.

Estetika a podnětnost učebního prostředí spolu s informačním systémem směřem k žákům a rodičům přispívají k rozvoji osobnosti žáků a současně napomáhají léčebnému programu.

Ve vyučovacích hodinách kontrolovaných předmětů český jazyk, německý jazyk a matematika byl důsledně uplatňován individuální přístup k žákům.

Řízení školy je koncepční a efektivní ve všech sledovaných oblastech.

Česká školní inspekce hodnotí školu na základě inspekčních zjištění, v nichž převažují výrazně pozitiva, celkově jako nadprůměrnou.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou využívány ve prospěch žáků. Při orientační inspekci nebylo zjištěno jejich neefektivní čerpání.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	PaedDr. Rudolfa Kukulová v. r.
Členka týmu	Mgr. Zonna Němcová	Mgr. Zonna Němcová v. r.

V Šumperku dne 15. června 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 19. června 2000

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Eliška Ježková	Mgr. Eliška Ježková v. r.

Předmětem inspekce bylo důležitější zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Jeseník, Dukelská 1240, 790 01 Jeseník	2000-07-05	135 280/2000-11092
Zřizovatel Školský úřad Jeseník, Kalvodova 1240, 790 01 Jeseník	dtto	dtto

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly vzneseny.